

Folketingets Kirkeudvalg

MODTAGET

18 JULI 2006 8¹⁰

Den Centrale Indlevering

Kirkeministeren
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dokument nr. 294502

Dato: 17. juli 2006

Arbejdsgruppen om ændring af den kirkelige struktur har den 30. juni 2006 afsluttet sit arbejde og afleveret sin betænkning "Opgaver i sogn, provsti og stift" til mig.

Til orientering vedlægger jeg 35 eksemplarer af betænkningen, sammenfatningen og af pressemeddelelse.

Betænkningen er dags dato sendt til høring. Som det fremgår af vedlagte høringsbrev med høringsliste afsluttes første fase af høringsrunden 1. september 2006 mens anden fase afsluttes 1. december 2006.

Sammenfatningen er sendt til samtlige menighedsråd og provstiudvalg.

Jeg vil efter afslutningen af høringens første fase invitere til en politisk drøftelse.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dokument nr. 293824

Dato: 17. juli 2006

Se vedhæftede høringsliste

Hermed fremsendes betænkning nr. 1477/2006 om opgaver i sogn, provsti og stift, som arbejdsgruppen om ændring af den kirkelige struktur har afleveret til kirkeministeren.

Betænkningens kapitel 2 indeholder en sammenfatning af arbejdsgruppens overvejelser og forslag. Denne sammenfatning er offentliggjort som en selvstændig publikation, der udsendes direkte til alle menighedsråd og provstiudvalg.

Høringen om betænkningen er opdelt i to faser. For de forslag, som er omfattet af den første fase, udløber høringsfristen fredag den 1. september 2006.

Første fase – høringsfrist 1. september 2006

Nogle af arbejdsgruppens forslag drejer sig om problemstillinger, hvor det vil være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at gennemføre ændringer og lovgivning i indeværende år. Det drejer sig dels om stiftsøvrighedens sammensætning og opgaver efter 1. januar 2007 og om forpligtende budgetsamarbejde i kommuner med flere provstier.

Andre af arbejdsgruppens forslag vedrører vilkårene for de nye provstier, som etableres fra 1. januar 2007. Det drejer sig om mulighederne for samarbejde mellem sognene og om provstens opgaver i de nye provstier, samt reglerne for budgetlægning i provstierne.

Disse spørgsmål er omfattet af arbejdsgruppens forslag nr. 6 – 18, der er omtalt i betænkningens kapitel 5, 6 og 7.1. – 7.2.

I det lovforslag, som findes i betænkningens kapitel 8, udmøntes disse forslag i:

- kapitel 8.1.: Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi (bortset fra lovforslagets nr. 1 og nr. 7).
- kapitel 8.2.: Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd nr. 8 - 9, 13 – 16.
- kapitel 8.3.: Forslag til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd nr. 9.
- kapitel 8.4.: Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.
- kapitel 8.5.: Lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning nr. 2 – 3.

- kapitel 8.6.: Forslag til lov om ændring af lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.
- kapitel 8.7.: Forslag til lov om ændring af lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.m.

Bemærkninger til disse dele af betænkningen bedes være Kirkeministeriet i hænde **senest fredag den 1. september 2006**.

Anden fase – høringsfrist 1. december 2006

Arbejdsgruppen forslår som forslag nr. 1 – 5 en række ændringer, som vedrører opgaver i sognet – herunder spørgsmålet om menighedsrådets opgaver, om samvirket mellem præsten og menighedsrådet, herunder præstens forkyndelsesfrihed, om præsten som mulig daglig leder og om valg til menighedsrådet. Og endelig forslag nr. 19 og 20, som vedrører stiftets opgaver, om et bindende stiftsbidrag samt om stiftets rådgivning og bistand til menighedsråd og provstiudvalg. Forslagene er omtalt i betænkningens kapitel 4 og kapitel 7.3. – 7.4.

Disse forslag er ikke knyttet til ændringen af provstierne pr. 1. januar 2007 og høringssvarene på spørgsmålene i debatoplægget var på disse områder mindre entydige. Med henblik på at give tid til en længere debat om disse forslag skal bemærkninger til disse dele af betænkningen være Kirkeministeriet i hænde **senest fredag den 1. december 2006**.

Spørgsmål om betænkningen kan rettes til chefkonsulent Pernille Esdahl tlf.nr. 33 92 39 46, til fuldmægtig Lise-Lotte Gümoes, tlf.nr. 33 92 39 16 eller til fuldmægtig, ministersekretær Karsten Kirk Larsen, tlf.nr. 33 92 39 20.

Med venlig hilsen
Jacob Heinsen
departementschef

Dato: 17. juli 2006
Dokument nr. 294021
Kirkeministeriet

Høringsliste

Stiftsøvrighederne

Biskopperne

Landsforeningen af Menighedsråd

Danmarks Provsteforening

Den danske Præsteforening

Regionsdirektørerne

Danmarks Kordegneforening

Danmarks Kirketjenerforening

Dansk Kirkemusiker Forening

Dansk Organist og Kantor Samfund

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere

Foreningen af Sognemedhjælpere i Danmark

Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte

Foreningen af Præliminære Organister

3 F

Finansministeriet

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Folkekirkens Uddannelsesinstitutioner

Kirkemusikskolerne

Det mellemkirkelige Råd

Danske Sømands- og Udlandskirker

Døvemenighedsrådene

Dato: 17. juli 2006

Dokument nr. 294504

Betænkning om opgaver i sogn, provsti og stift

Arbejdsgruppen om ændring af den kirkelige struktur har den 30. juni 2006 afsluttet sit arbejde og har afleveret sin betænkning "Opgaver i sogn, provsti og stift" til kirkeministeren. Betænkningen indeholder i alt 20 forslag til ændring af opgavefordeling mv. mellem og inden for sogn, provsti og stift.

Som led i arbejdet med betænkningen har arbejdsgruppen siden nytår gennemført en høringsproces med offentliggørelse af et debatoplæg og debatemøder i hvert enkelt stift. Der indkom i alt 691 høringssvar og kommentarer til debatoplægget.

Betænkningen er i dag blevet offentliggjort og sendt i høring. Betænkningens kapitel 2, som indeholder en sammenfatning af arbejdsgruppens forslag, er endvidere offentliggjort som en selvstændig publikation. Denne sammenfatning er sendt til samtlige menighedsråd og provstiudvalg.

Kirkeminister Bertel Haarder udtaler:

"Jeg har med stor interesse læst arbejdsgruppens betænkning og er imponeret over den store indsats og de forslag arbejdsgruppen er kommet med. Jeg glæder mig til den kommende tids debat og håber, at mange menighedsråd og andre vil deltage i den.

Resultatet af arbejdsgruppens store arbejde lover efter min mening godt for folkekirkens fremtid, og jeg ser frem til at se resultatet af høringen og til at drøfte betænkningen med de politiske partier."

Høringen over forslagene er inddelt i to faser:

Første fase med høringsfrist den 1. september 2006 vedrører de forslag, der har tilknytning til kommunalreformen og de nye provstier. På disse områder vil det være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at gennemføre ændringer og lovgivning i indeværende år. Det drejer sig dels om stiftsøvrighedens sammensætning og opgaver efter 1. januar 2007 og om forpligtende budgetsamarbejde i kommuner med flere provstier. Andre af forslagene vedrører mulighederne for samarbejde inden for de nye provstier, som etableres fra 1. januar 2007, provstens opgaver i de nye provstier, samt reglerne for budgetlægning i provstierne.

Anden fase med høringsfrist den 1. december 2006 vedrører betænkningens øvrige forslag. Det drejer sig blandt andet om forslag vedrørende menighedsrådets opgaver, om samvirket mellem præsten og menighedsrådet, herunder præstens forkyndelsesfrihed, om præsten som mulig daglig leder, om valg til menighedsrådet, samt om forslag om et bindende stiftsbidrag.

Departementschef Jacob Heinsen og fuldmægtig Lise-Lotte Gümoes kan kontaktes vedrørende betænkningen på tlf. 33 92 33 90.

Betænkningens forslag

Side 2
Dokument nr. 294504

Sogn

1. Menighedsrådslovens § 1 præciseres, så det klart fremgår, at menighedsrådet – valgte medlemmer og præst(er) – har ansvaret for at lede det kirkelige liv i sognet, såvel for så vidt angår rammerne som indholdet: ”Sognets eller kirkedistriktets kirkelige og administrative anliggender styres af menighedsrådet, medmindre andet er særligt hjemlet i lovgivningen.” Hermed tydeliggøres det, at valgte medlemmer og præst(er) er forpligtet til at samvirke om det kirkelige liv i sognet. Målet for rådets arbejde fastlægges i et nyt stk. 2: ”Det påhviler menighedsrådet at arbejde for gode vilkår for evangeliets forkyndelse.” Samtidig præciseres menighedsrådslovens § 37, så det klart fremgår, at den vedrører præstens forkyndelsesfrihed: ”Præsten er i udøvelsen af sin pastorale forpligtelse, herunder sin forkyndelse, sin sjælesorg og sin undervisning, uafhængig af menighedsrådet.”
2. Menighedsrådet får mulighed for at kunne vælge præsten som daglig leder eller fordele opgaverne som daglig leder mellem præsten og et af de valgte medlemmer. Præsten kan ikke pålægges at varetage den daglige ledelse. Menighedsrådet kan fortsat som i dag vælge et af rådets valgte medlemmer til som kontaktperson at varetage den daglige ledelse.
3. Antallet af menighedsrådsmedlemmer fastsættes efter antallet af folkekirkemedlemmer i sognet. Antallet af valgte menighedsrådsmedlemmer nedsættes til 5 i sogne med under 1.000 folkekirkemedlemmer. Reglerne om valgbarhed til menighedsrådet ændres, så kirkefunktionærer ikke kan vælges til menighedsrådet i det sogn, hvor vedkommende har tjenestested.
4. Funktionsperioden for samtlige enkeltmandshverv i henhold til menighedsrådsloven – dvs. kirkeværge, kasserer, sekretær og kontaktperson – fastsættes ligesom valget af formand og næstformand til ét år. Der skal altid vælges en kasserer af menighedsrådets midte, men varetagelsen af det praktiske arbejde kan efter beslutning i menighedsrådet uddelegeres til en af kirkens funktionærstillinger eller til en ekstern bogholder, fx en fælles provstikasserer.
5. Vælges der ikke et fuldtalligt menighedsråd, beslutter biskoppen, hvilket andet sogns menighedsråd der skal varetage sognets anliggender i funktionsperioden. Hvis det følgende valg til menighedsråd heller ikke fører til dannelse af et fuldtalligt menighedsråd, indstiller biskoppen, hvilket andet sogn, sognet lægges sammen med.

Provsti

6. Der etableres bedre muligheder for samarbejde mellem sognene:
 - Alt hvad et menighedsråd i henhold til økonomilovens § 2 kan gøre alene, kan menighedsråd også beslutte at samarbejde om. Beslutningen træffes af de pågældende menighedsråd. Samarbejdet skal beskrives i en vedtægt, men skal ikke godkendes af andre myndigheder.
 - Samarbejde med provstiet som ramme kan besluttes på budgetsamrådet ved kvalificeret flertal på 2/3. Menighedsrådenes stemmer vægtes i forhold til antal valgte menighedsrådsmedlemmer (dvs. på samme måde som ved valg til provstiudvalget). Samarbejdet kan finansieres af provstiudvalgskassen.
 - Ingen sogne kan forpligtes til at deltage i og stille præster, kirkefunktionærer eller lokaler til rådighed for samarbejdet.
7. Kirkefunktionærer ansættes fortsat af menighedsrådet, men med provstiet som ansættelsesområde og med et fast tjenestested (en eller flere af provstiets kirker). Menighedsrådene kan vælge at samarbejde om administrationen af kirkefunktionærer. Menighedsrådene kan endvidere vælge at flytte personalenormeringen fra menighedsrådet til provstiudvalget, således at normeringen indgår som led i budgetprocessen. Beslutningerne træffes på budgetsamrådet med kvalificeret flertal på 2/3 af de vægtede menighedsrådsstemmer.
8. Provstesynet ændres, så provsten ikke deltager i synsforretningen. Synet af kirken og kirkegården udføres af provstiets bygningskyndige (under ansvar over for provsten), menighedsråd (både valgte medlemmer og præster) samt menighedsrådets bygningskyndige. Provstiets bygningskyndige leder synet. Synet holdes hvert 4. år. Provsten kan deltage i synet på eget initiativ.
9. Provsten lettes for administrative opgaver i forbindelse med planlægning af præsters ferier, koordinering i forbindelse med korterevarende sygdom og tilsynet med ministerialbøgerne ved, at de pågældende opgaver uddelegeres til præsterne, mens det overordnede ansvar fortsat er provstens. Provsten lettes herudover for en række mindre, administrative opgaver ved, at provsten ikke længere skal autorisere diverse protokoller, deltage i administrationen af valg til menighedsråd, behandle ansøgninger om befordringsgodtgørelse, være påtaleberettiget vedrørende urnenedsættelser på privat grund, forestå gravminderegistrering eller godkende konfirmandlokaler.
10. Den nuværende ordning med, at en af provstiets præster ansættes som provst, fortsætter, således at provsten både varetager sin hidtidige stilling som sognepræst og stillingen som provst. Men provstikontoret skal på sigt have en fast placering i provstiet. I de større provstier kan

det være aktuelt at knytte en kvoteret præstestilling til det sogn, hvor provsten er sognepræst.

Side 4
Dokument nr. 294504

Budgetproces

11. Et flertal på budgetsamrådet på mindst 2/3 af menighedsrådene skal kunne beslutte at flytte kompetence fra provstiudvalget til budgetsamrådet. Valget står mellem:
 - den nuværende kompetencefordeling
 - besluttende budgetsamråd
 - en mellemform.Beslutningen om kompetencefordelingen træffes på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd og er bindende for menighedsrådenes funktionsperiode.
12. Budgetsamrådet består af en eller to personer fra hvert menighedsråd. Det enkelte menighedsråd har ved afstemning en stemmevægt svarende til antallet af valgte medlemmer af rådet (dvs. samme antal stemmer som ved valg til provstiudvalget). Budgetsamrådet dækker som udgangspunkt hele provstiet. Hvis provstiet består af to eller flere ligningsområder, afholdes der budgetsamråd for sognene i det enkelte ligningsområde.
13. Budgetmodellen justeres, så der bliver en forpligtelse til at drøfte ønskerne til kirkeskattens og de samlede udgifters udvikling i de kommende år. Der udmeldes en foreløbig driftsramme, således at menighedsrådene kan udarbejde budgetbidrag og fremkomme med ønsker før budgetsamrådet. Der kan ved den foreløbige udmelding tilbageholdes en omprioriteringsreserve, som prioriteres og udmeldes ved den endelige rammeudmelding.
14. Antallet af valgte provstiudvalgsmedlemmer skal være 4 eller 6. Valgbare til provstiudvalget er kun valgte menighedsrådsmedlemmer.
15. Hvor der er flere provstier eller dele af provstier i et ligningsområde (kommune), skal der være et forpligtende økonomisk samarbejde mellem provstierne:
 - Hvis ligningsområdet består af to eller flere provstier, der har 50 % eller mere af sine folkekirkemedlemmer inden for det pågældende ligningsområde, skal der nedsættes et budgetudvalg, der består af lige mange medlemmer fra hvert provstiudvalg.
 - Hvis ligningsområdet består af to eller flere provstier, hvoraf mindst ét har mere end 20 %, men mindre end 50 % af deres folkekirkemedlemmer inden for det pågældende ligningsområde, skal der nedsættes et budgetudvalg, der sammensættes forholdsmæssigt efter antallet af folkekirkemedlemmer i ligningsområdet.

- Hvis et ligningsområde består af to eller flere provstier, og et eller flere af disse provstier har 20 % eller mindre af sine folkekirke-medlemmer inden for det pågældende ligningsområde, fastsættes det samlede ligningsbeløb til kommunens kirkelige kasser og fordelingen af ligningsbeløbet mellem de enkelte kirkelige kasser af provstiudvalget for det provsti, hvor flest af kommunens folkekirkemedlemmer bor.

I kommuner, der rummer to hele provstier kan der alternativt vælges et fælles provstiudvalg.

Stift

16. Forvaltningen af stiftsmidler flyttes til stiftsudvalget vedrørende økonomi. Den daglige kapitalforvaltning kan efter stiftsudvalgets beslutning udliciteres til en professionel kapitalforvalter efter retningslinjer vedtaget i stiftsudvalget. Stiftsudvalget fastlægger endvidere stiftets politik for udlån af stiftsmidlerne til de lokale kasser.
17. Stiftsøvrigheden sammensættes af biskoppen og direktøren for den regionale statsforvaltning. Stiftsøvrighedens opgaver omfatter juridisk tilsyn med menighedsråd og provstiudvalg, administration af fællesfonden, godkendelse af menighedsrådets beslutninger om kirken og kirkegården (bygningsarbejder), overordnet ledelse af stiftsadministrationen og deltagelse i landemodet.
18. Øvrige nuværende stiftsøvrighedsopgaver flyttes til biskoppen.
19. Stiftsudvalget vedrørende økonomi får mulighed for at udskrive et bindende bidrag fra menighedsrådene til finansiering af aktiviteter, som iværksættes på stiftsniveau af hensyn til det kirkelige liv. Bidraget kan ikke overstige 1 % af den lokale ligning i stiftet og kan alene anvendes til formål, der kan komme alle sogne i stiftet til gode, inden for følgende områder: kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster, formidling af kristendom, udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT, medier, kirkemusik og lignende, herunder analyser til forberedelse af sådanne projekter.
20. Stiftet skal tilbyde at yde aktiv bistand og rådgivning til menighedsråd og provstiudvalg (særligt personaleforhold og byggesager).

Baggrund vedrørende betænkning 1477 – Opgaver i sogn, provsti og stift

Arbejdsgruppen om ændring af den kirkelige struktur afsluttede sit arbejde den 30. juni 2006 og afleverede sin betænkning ”Opgaver i sogn, provsti og stift” til kirkeministeren. Betænkningen indeholder i alt 20 forslag til ændring af opgavefordelingen mv. mellem og inden for sogn, provsti og stift.

Debatoplæg

Som led i arbejdet med betænkningen offentliggjorde arbejdsgruppen den 12. december 2005 et oplæg om ændring af den kirkelige struktur, et oplæg om budgetlægning for de lokale kirkelige kasser samt, den 3. januar 2006, et debatoplæg om opgaver i sogn, provsti og stift. Alle oplæg blev offentliggjort på Kirkeministeriets hjemmeside.

Debatmøder

Alle landets menighedsråd fik mulighed for at kommentere ovennævnte oplæg direkte ved de debatmøder, som arbejdsgruppen i samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråd arrangerede i hvert af landets stifter samt på Bornholm. Skiftende medlemmer af arbejdsgruppen deltog i debatmøderne.

Formålet med debatmøderne var at skabe størst mulig åbenhed om arbejdsgruppens forskellige forslag samt at igangsætte en lokal debat om opgaver i sogn, provsti og stift. I alt deltog ca. 2200 menighedsrådsmedlemmer i de 11 debatmøder.

Skriftlig høring

Fristen for indgivelse af høringsvar til arbejdsgruppen udløb den 1. april 2006, og arbejdsgruppen havde pr. 20. april 2006 modtaget i alt 691 høringsvar og kommentarer til debatoplægget. En stor del af disse vedrørte tillige oplægget om ændring af den kirkelige struktur.

Den 21. april 2006 blev samtlige modtagne høringsvar offentliggjort på Kirkeministeriets hjemmeside sammen med et høringsnotat og et ”trafiklys” med høringens signaler i forhold til de enkelte spørgsmål i debatoplægget.

Arbejdsgruppens sammensætning:

Niels Henrik Arendt, biskop over Haderslev Stift

Leif Arffmann, formand for Danmarks Provsteforening

Elisabeth Dons Christensen, biskop over Ribe Stift

Helle Christiansen, formand for Den danske Præsteforening

Pernille Esdahl, chefkonsulent i Kirkeministeriet

Sabine Bech Hansen, næstformand for Den danske Præsteforening

Jacob Heinsen, departementschef i Kirkeministeriet (formand)

Ole Chr. Ivertsen, næstformand for Danmarks Provsteforening

Inge Lise Pedersen, formand for Landsforeningen af Menighedsråd
(medlem af Landsforeningen af Menighedsråds bestyrelse indtil den 9.
juni 2006)

Ejvind Sørensen, medlem af Landsforeningen af Menighedsråds bestyrelse
(formand for Landsforeningen af Menighedsråd indtil den 9. juni
2006).

Fra den 7. februar 2006 deltog Erik Norman Svendsen, biskop over Københavns Stift, som observatør i arbejdsgruppen. Fra den 10. maj 2006 deltog Jens Gram, sekretariatschef i Landsforeningen af Menighedsråd, som observatør i arbejdsgruppen.

Torben Stærgaard, IT-chef i Kirkeministeriet, var tilknyttet arbejdsgruppen og sekretariatet som sagkyndig rådgiver.

Sekretariatet for arbejdsgruppen blev varetaget af Kirkeministeriet. Sekretariatet har bestået af:

Karsten Kirk Larsen, fuldmægtig

Lise-Lotte Skovsager Gümoes, fuldmægtig.

Sibel Atay, studentemedhjælp i Kirkeministeriet, bistod med bearbejdningen af høringssvar.

Betænkning 1477

Opgaver i sogn, provsti og stift

Betænkning fra Arbejdsgruppen
om ændring af den kirkelige struktur

Sammenfatning

Kirkeministeriet - Juli 2006

Indhold

Forord	5
Kirkens opgave	7
Udfordringer til opgavefordelingen	8
Målsætninger for en ændret opgavefordeling	11
Sognet	14
Menighedsrådets opgaver	15
Daglig ledelse	17
Præstens forkyndelsesfrihed	20
Menighedsrådets sammensætning	21
Menighedsrådets hverv	22
Faggrænser og fælles overenskomst	23
Arbejdsgruppens forslag	24
Provstiet	26
Samarbejde mellem sogne	26
Ansættelse af kirkefunktionærer	28
Provstens opgaver	29
Provstesyn	30
Administrative opgaver	31
Provstikontor og provstestillingen	32
Arbejdsgruppens forslag	33
Budgetlægning for den lokale økonomi	35
Budgetsamrådets sammensætning og opgaver	35
Rammebudgetteringsmodel	37
Provstiudvalgets sammensætning og opgaver	38
Forpligtende budgetsamarbejde mellem provstier i én kommune	39
Arbejdsgruppens forslag	41
Stiftet	43
Bindende stiftsbidrag	44
Stiftsøvrighedens sammensætning og opgaver	45
Stiftet som sekretariat for menighedsråd og provstiudvalg	46
Arbejdsgruppens forslag	47
Fælles folkekirkelige institutioner	48
Sammenfatning af hørings svar	50

Betænkning 1477

Opgaver
i sogn, provsti og stift

Betænkning fra Arbejdsgruppen
om ændring af den kirkelige struktur

Sammenfatning

Udgivet af
Kirkeministeriet juli 2006

Tryk: Herrmann & Fischer
ISBN 87-991477-1-8